Viața Satului

NR. 47 (4764) MIERCURI, 16 DECEMBRIE 1992 — Editor: Guvernul Republicii Moldova — Apare de la 1 mai 1945 — Prețul 1 rublă

SPONSORI: Asociația de Producere a Încălțămintei «Zorile»
Banca Comercială pe Acțiuni pentru Industrie și Construcții «Moldindconbank» S.A. sucursala din orășelul Vatra;
Compania de asigurare a Firmei pe Acțiuni «A.D.V.»

Întru veșnică pomenire

«Nunta» polițistului

...IAR LA NUNTA MEA A CAZUT O STEA

La 1 august ar fi trebuit să-și celebreze pentru a 22-a oară ziua de naștere. Însă în acea zi părinții i-au ridicat de 40 de zile de la moarte...

SERGHEI Mihail Fodor, polițist. Născut la 1 august 1970. Căzut vitejește în luptele de la Tighina la 20 iunie 1992. Decorat post-mortem cu ordinul «Ștefan cel Mare».

Avea patima lecturii. Începînd din clasele mici și pînă cel douăzeci și doi de ani, care îi hărăzise destinul, citit un noian de cărți. Ci- la orele de chimie și matică, trezind oblecții din rtea profesorilor. Citea la creații, rămînînd de unul gur în clasă pustie. Venea să, își lua o hrincă de pli- un măr și ieșea în gră- ă, avînd cartea subsuoară... Părinții îl mustruluau, chi- rile, ar fi cazul să se aple- asupra manualelor cu ace- și tenacitate. Ca să scape de căleala mamei, recurgea la stratagemă: punea car- de biletristică între co- rtele unui manual și «își egăfea lecțiile»!

Și în armată, și polițist fi- d, nu se despărțea de car- O fotografie decupată din- un ziar militar ni-l pre- tă pe sergentul Serghei Fo- r, alături de doi prieteni, bibliotecă...

A iubit mult natura, lumi- soarelui. Deși foarte ti- r, le spunea uneori părinți- cu filozofia unui bătrîn: a ploua degrabă, simțiți cît oarele de dogoritor și ce ște e în jur». Și numaide- ploua! În familie el adu- vestea că a înflorit prima are în grădină, șoptindu-le or din jur cu un aer tainic, de melancolie: «Se duc orii...» A fost un suflet c, asemenea ciobănașului oritic.

După lungi discuții cu doa- Nina Fodor, mama lui rghei, am înțeles de unde ștenise flăcăul dragostea ntru natură și tandrețea su- ească. Îndurerata mamă a să-mi spună poetic, prin- suspine amare: «Cînd îl ultai și te uitai la ceea ți arăta el, numaidecît ve- i frumosul pe care pînă nci nu-l observai». Și: «Soa- nostru în casă era Serio- .

Nu se putea sătura de pă- și de casă. La grădini- minca din farfuria și ceaș- ca aduse de mama, fiindcă acestea erau de acasă. De mic apăra fetițele și se juca, mai cu seamă, cu ele. Unde era un buchet de cosînzene, acolo era și Serghei. De la tatăl-său, Mihail Fodor, părinte a cinci flăcăi, moștenise dîrzenia, vigoarea și demnitatea bărbătească.

În armată Serghei a fost martorul unei scene penibile. Un ofițer l-a impus pe un tînăr soldat din Moldova să spele veceul cu periuța de dinți, iar după aceea, clătind-o puțin, să-și curețe dinții... Cînd ofițerul șovin încercă să-și repete batjocura, Serghei îi încleștă mîna și-i spuse scurt: «Deși mai bați joc de moldoveni, să știi că te achiti! Chiar dacă mă va judeca tribunalul militar». Ofițerul i-a simțit și tăria brațului, și tăria cuvîntului, căci îi lăsase în pace pe cei cîțiva moldoveni de sub comanda sa. Iar Serghei, după revenire la vatră, avea să primească răvașe de la camarazii săi mai tineri, toate pline de recunoștință.

Se înrolase într-un detașament de poliție specială. A participat la eliberarea Cocierilor, a salvat, nemijlocit în toiul luptelor, bătrîni și copii. Visa, ca și prietenii săi, la instaurarea unei păci trainice și echitabile. În toamna anului curent urma să-și joace nunta. În prima zi de august, cînd avea să împlinească 22 de ani, intenționa să-și aducă logodnica în casa părinților...

În seara de 20 spre 21 iunie penultimul fecior al soților Nina și Mihail Fodor, Ștefan, sărbătorea absolvirea școlii medii. În sala de festivități a școlii nr. 1 din Cărpineni, se adunaseră tineri și tinere, pedagogi, părinți. Veselie, glume, muzică. Și numai doamna Nina Fodor nu se simte la sărbătoare, deși absolventul său a terminat școala cu note bune, deși profesorii o asigură că băiatul ei va susține cu bine examenele la Academia Agricolă, unde urma să prezinte documentele. La un moment dat mama se apropie de fecior și-i spuse:

— Ștefane, eu mă duc acasă. De dimineață mă apasă o presimțire, s-a întîmplat ceva acasă...

— Mamă, toți părinții sînt alături de fii și fiicele lor...

— Rămîi și te veselește, Ștefane. E serata ta de absolvire, iar eu plec acasă.

La poarta școlii mama și-a descălțat pantofii și a pornit desculță acasă, n-avea răbdare să ajungă mai repede. Acasă însă era liniște și pace. Dar presentimentul nenorocirii n-o părăsea. A doua zi plecă împreună cu soțul la Chișinău. Serghei le promisese că va fi în acea duminică în oraș și se vor întîlni. Dar nu s-au întîlnit și aceasta a mirat mult părinții, fiindcă Serghei totdeauna îi întîlnea cu bucurie.

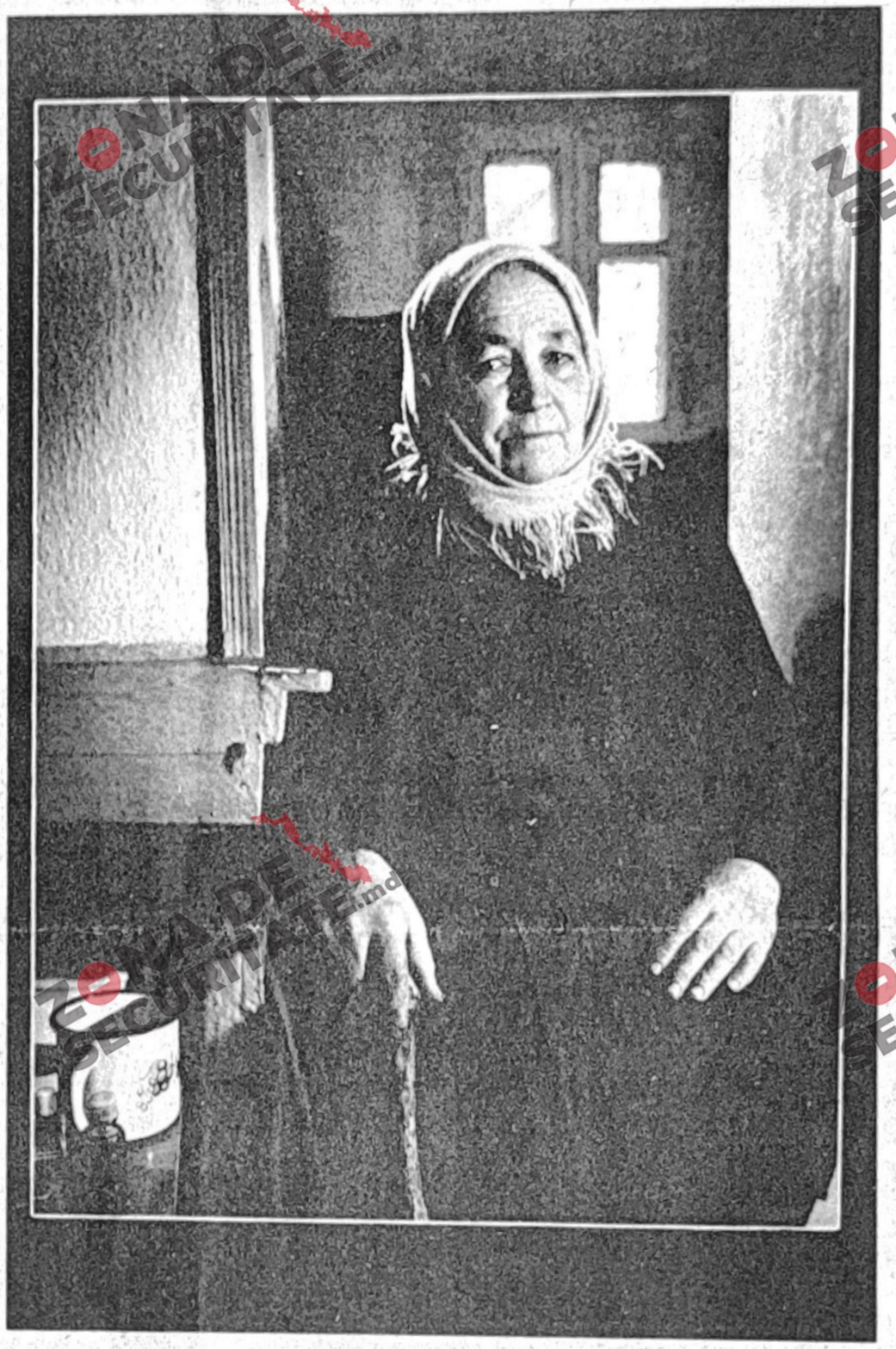
Ala, logodnica fiului lor, deja aflase vestea îngrozitoare: frumosul, blîndul și curajosul ei mire căzuse în dimineața de 20 iunie, răpus de gloanțele șovinilor ruși. Corpul lui mai zăcea pe o stradă din orașul basarabean Tighina, cînd mireasa-i îmbrăcase haină cernită și încă nu se putea apropia de oamenii care ar fi trebuit să-i devină socri. Numai la reîntoarcere în sat aceștia au aflat că au rămas cu numai patru feciori...

Mai tîrziu martorii oculari le vor povesti părinților că în dimineața ceea mitraliată Serghei a pășit neînfricat în primul șirag, alături de confrații săi polițiști, și că a căzut ca o floare retezată, rostind în ultima clipă cuvîntul MAMA.

La 1 august ar fi trebuit să-și celebreze pentru a 22-a oară ziua de naștere. Însă în acea zi părinții i-au ridicat de 40 de zile de la moarte...

Ștefan așa și n-a mai depus documentele la Academia Agricolă. A susținut examenele de înmatriculare la altă academie, cea de poliție, și a plecat să însușească meseria de apărător al Patriei la București. Mama în genunchi se ruga lui Dumnezeu să nu reușească Ștefan la examene, dar zadarnic. Băiatul el a trecut toate cumpenele și i-a repetat cuvintele spuse cîndva de Serghei: «Pămîntul nostru noi trebuie să-l apărăm».

Ion IACHIM.
Satul Cărpineni,
raionul Hîncești.

Fotografie de Ludmila și Ion GRIGORE.

Teroarea roșie

Susținere deținuților politici de la Tiraspol

TIMP DE O jumătate de an cinci patrioți ai Moldovei îndură cele mai groaznice chinuri în subsolurile staliniste din Tiraspol, unde a prins rădăcini cu ajutorul nemijlocit al forțelor comuniste ruse un regim fascisto-comunist de culoare rubinie. Liderii oazei comuniste își pot face de cap cum le vine la socoteală, fiind siguri că, în caz de necesitate, colosul militar rusesc le va sări în ajutor. Așa a fost cu războiul impus nouă, război care ne-a costat atîtea și atîtea vieți omenești și pagube materiale.

Așa este și în cazul că deținuții politici Ilie Ilașcu, Andrei Ivanțoc, Alexandru Lești, Tudor Petrov și alții.

În scrisorile sosite la redacție cititorii noștri se interesează de soarta deținuților politici de la Tiraspol și își expun convingerea că criminalii de stat izbrănzații vor fi trași la răspundere. Cît privește tragerea acestora la răspundere, rămîne să mai așteptăm, iar soarta deținuților deja astăzi este pusă în mare pericol. Recent în presa republicană au fost date publicității o serie de adresări ale lui Ilie Ilașcu către Organizația Națiunilor Unite, Comitetul Internațional al Crucii Roșii, alte instanțe cu autoritate internațională, din care aflăm amănunte ale terorii roșii de la Tiraspol.

«Noi, deținuții politici, sîntem ținuți în cele mai insuportabile condiții: timp de 5 luni nu am fost scos nici o dată la plimbare în aer liber, hrana noastră pe zi constituie nu mai mult de 500 grame, sîntem plini de păduchi și rîie, s-au acutizat multe boli pe care le suportăm cu greu. Am încercat să protestez, declarînd greva foamei, dar în cele 26 de zile de grevă nu s-a arătat nici o persoană de răspundere, totul rămînînd neschimbat. Bătăi zilnice. Eu, de exemplu, aflîndu-mă în lunile iulie-august închis la comenduirea militară a armatei a 14-a ruse, am fost de 4 ori supus procedurii de executare prin împușcare (cu gloanțe oarbe, bineînțeles), dar despre aceasta aflam după ce «eram executat». (Din apelul lui Ilie Ilașcu către Comitetul Internațional al Crucii Roșii).

Toate cîte se fac la Tiraspol se fac cu sprijinul direct al Rusiei. Astfel, Rusia sprijină la nivel de stat terorismul. Opinia publică mondială, credem, își va spune cuvîntul ferm în această privință. Pînă atunci însă soarta deținuților politici, învinuiți pe teritoriul Republicii Moldova de «acțiuni teroriste împotriva puterii sovietice» e în mare pericol. Cică, după Anul Nou ei vor fi judecați. Deunezi și dl Nicolae Țîu, ministrul afacerilor externe al Republicii Moldova, s-a adresat în scris Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite cu rugămintea de a interveni în vederea eliberării deținuților politici din închisoarea regimului fascisto-comunist de la Tiraspol.

Sperăm că reacția nu se va lăsa mult așteptată.

Eugen ADOCHIȚEI.

Reporter

Locuințele vor fi privatizate contra plată

S-A MAI SCURS o săptămînă din activitatea legislativului nostru în cadrul sesiunii curente, dar schimbări evidente spre bine la capitolul eficiență așa și nu s-au produs. Avansăm «îndrăzneț» cu pași de melc. Și pentru a spori eficiența activității Parlamentului s-a decis ca ședințele în plen să se convoace de patru ori pe săptămînă, ci nu de trei ori ca pînă acum.

De marți pînă joia trecută au fost adoptate două proiecte de lege (ce-i drept, unul în prima lectură) care ne vizează pe mulți dintre noi. E vorba despre proiectele ce urmează a stabili modul de privatizare a apartamentelor și cel devenit lege «Cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice ale regimului totalitar de ocupație din anii 1917—1990». Ne vom referi mai detaliat la prevederile de valoare ale celui adoptat în prima lectură.

După cum ne-a comunicat dl Alexandru Arseni, deputatul care a prezentat Parlamentului proiectul despre privatizarea fondului locativ, în primul rînd va fi privatizat fondul locativ care în prezent e proprietate a organelor autoadministrării locale. Sînt propuneri de a supune privatizării și locuințele ce aparțin colhozurilor, sovhozurilor, altor întreprinderi și organizații din localitățile rurale. Decizia finală depinde de voința deputaților la următoarea examinare a proiectului. Reieșind din faptul că cheltuielile efectuate la construcția și întreținerea curentă a fondului locativ sînt o povară prea mare pentru bugetul sărac al unităților economice sătești, ne putem aștepta la votarea în favoarea privatizării acestuia.

Parlamentul a susținut unanim ideea privatizării apartamentelor contra plată. În același timp, articolul 17 al proiectului prevede cazuri speciale, cînd unele familii, în primul rînd de constructori, medici, pedagogi, își vor putea privatiza fără plată locuințele în care trăiesc legitim în prezent. Mai cu seamă acele familii, membrii cărora au un stagiu de muncă însemnat pe teritoriul Republicii Moldova. Articolul 2 prevede folosirea pentru privatizarea apartamentelor a bonurilor patrimoniale și a altor mijloace financiare, inclusiv valutare.

Plata pentru privatizarea fondului locativ va fi diferențiată. În baza proiectului au fost pregătite 6 anexe, care stabilesc metodologia de determinare a costului unui ori altui apartament. Drept criterii de bază vor servi locul aflării casei (în centru ori la periferie) și a apartamentului (la etajele de sus ori dimpotrivă), precum și mărimea suprafeței spațiului locativ, prezența comodităților. Familiilor care nu dispun de mijloace suficiente pentru a achita costul de privatizare al apartamentului Banca Națională urmează a le pune la dispoziție credite financiare. Cît va costa un apartament încă nu se știe. Calculele de rigoare se efectuează deja atît în cadrul Ministerului de Finanțe și al Băncii Naționale, cît și, mai ales, al Departamentului pentru Privatizare. Surprize, pare-se, vom avea multe...

Prevederile expuse mai sus se conțin în proiectul adoptat numai în prima lectură. Cum vor evalua ele, vom afla cu toții după Anul Nou.

Eugen ZASTAVNEȚCHI.

Sindicatele și noi

Pe principii de consens

DUPĂ CUM s-a mai comunicat, C.C. al sindicatului lucrătorilor din C.A.I., reieșind din interesele și drepturile membrilor muncii de la sate, formulat și înaintat Guvernului Republicii un șir de cerințe în scopul protecției sociale a lucrătorilor din ramură.

A fost creat un consiliu de coordonare în componența a 20 de lideri sindicali în frunte cu dl Tudor Olaru, președintele C.C. respectiv.

În cadrul ședinței consiliului dat, ce a avut loc zilele trecute, s-a constatat că unele cerințe formulate de sindicat se află în centrul atenției Parlamentului și Guvernului. (E vorba de suspendarea impozitului pentru producția în natură dată drept remunerare, despre repartizarea echitabilă a venitului între producătorii de materie primă și întreprinderile de prelucrare).

Cu toate acestea, rămîn neabordate un șir de probleme stringente: bugetul minimal de consum, salariul minim, indexarea veniturilor, plata compensațiilor etc.

Totuși, deși deocamdată Guvernul n-a prezentat un răspuns oficial, consiliul de coordonare a decis că nu e cazul să se apeleze la acțiuni de protest, preferindu-se activitatea în limitele legislației, pe principii de consens.

Serviciul de informații al C.C. al sindicatului lucrătorilor din C.A.I. al Republicii.

Zice-o vorbă din bătrîni

- **Ca să ieși la mal în toate, îți trebuie limbă de aur ori pungă de aur.**
- **Viței s-a născut, bou a murit**
- **După unghii se cunoaște meșterul**